

Dreptul

Săptămînal juridic

ISSN 1857-3185

VINERI

4 septembrie

2009

Anul VIII

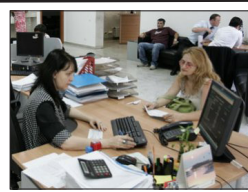
nr. 33 (292)

8 pagini - 2,50 lei

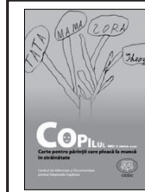
E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Opriti violența împotriva femeilor pag. 3

Băncile vor fi obligate să ajute clienții să determine costul total al creditului pag. 4

O resursă de comunicare între copiii și părinții afectați de migrație, elaborată în Moldova, va fi tradusă și utilizată în Franța pag. 5

Republica Moldova văzută din exterior

15 studenți și doctoranzi din Germania vor avea posibilitatea să cunoască mai îndeaproape situația politică, socială, lingvistică și culturală din RM, în cadrul școlii internaționale de vară „Republica Moldova – vecin al UE. Cultură, istorie, limbi”, deschise marți la sediul IDIS „Viitorul”.

Pentru ca o bună parte dintre participanți nu știu prea multe despre RM la momentul sosirii, la lecția de deschidere a școlii, șeful adjunct al ambasadorului german în RM, Julia Krummenauer, le-a făcut o scurtă prezentare a republicii.

„Numeric Republica Moldova are populația orașului Berlin, este o țară în proces de transformare amănunțit și cu un conflict înghețat”. În acest mod, Julia Krummenauer, reprezentantul ambasadei germane în RM, și-a început discursul de prezentare participanților școlii de vară a RM. Reprezentantul ambasadei a numit fascinant faptul că economia Moldovei este bazată pe migrație aproape în totalitate.

Aproape toți banii care circulă în RM provin din remitențele cetățenilor moldoveni care lucrează în străinătate. Aproximativ un sfert din populație se află peste hotare.

Krummenauer a specificat că cu acești bani sînt procurate mărfuri, care, iarăși, în mare parte, nu sînt produse în RM ci importate din străinătate.

Taxele vamale impuse pentru import asigură 70 % din bugetul de stat anual, iar alte 20% revin taxei TVA în urma procurării de către populația autohtonă a produselor importate.

Reprezentantul ambasadei a remarcat că Moldova este o țară bilingvă, în care populația se confruntă cu probleme identitare, căutînd răspuns la întrebarea „cine sîntem noi de fapt”.

În asemenea mod cei 15 participanți ai școlii de vară au făcut cunoștință cu RM.

Academicianul Klaus Bohman, directorul Moldova-Institute Leipzig, participă la mai multe conferințe

internaționale dedicate semnării pactului Riebertrop-Molotov, și-a făcut publică opinia privind consecințele semnării acestui act pentru Basarabia.

Pentru Basarabia acest lucru a însemnat alipirea la

Uniunea Sovietică, iar pentru coloniștii germani – întoarcerea forțată în țară, au opinat reprezentanții părții germane. Totuși 2000 de nemți rămîn pe teritoriul Basarabiei. Un exemplu mai relevant în acest sens

il constituie cazul familiei Koler. Părinții președintelui federal german Horst Koler se nasc la nord de Bălți. Ulterior sînt izgoniți în Polonia, unde vede lumina zilei actualul președinte federal al germaniei.

În acest context Julia Krummenauer, șeful adjunct al ambasadorului, a menționat că destinul RM prezintă un interes istoric, dar și de perspectivă pentru statul federal german.

Totodată, prin intermediul școlii de vară, organizatorii au ca obiectiv aprofundarea dialogului moldo-german, crearea unei punți între tinerii specialiști din Moldova și Germania.

Școala de vară „Republica Moldova – vecin al UE. Cultură, istorie, limbi” va dura 3 săptămîni și este organizată de Moldova-Institut Leipzig în colaborare cu Serviciul German de Schimb Academic, în parteneriat cu Institutul Pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”.

Thomas Hammarberg critică Moldova pentru nerespectarea hotărîrilor judecătorești

Comisarul Consiliului Europei pentru drepturile omului, Thomas Hammarberg, a spus că Moldova face parte din rîndul celor cîtorva țări europene unde „hotărîrile judecătorești nu se respectă pe deplin”.

Potrivit informației de pe pagina electronică a Consiliului Europei, Hammarberg consideră că „acest lucru trebuie înțeles ca o renunțare la principiul supremației dreptului și ca o problemă serioasă pentru apărarea drepturilor omului”.

Comisarul a menționat că, judecînd după plîngerile depuse la Curtea Europeană de la Strasbourg, în Albania, Bosnia și Herțegovina, Moldova, Rusia, Serbia și Ucraina hotărîrile judecătorești sînt executate fie parțial, fie cu reținere mare, sau chiar sînt ignorate totalmente.

În opinia sa, reformele legislative desfășurate în aceste țări și majorarea împrumuturilor financiare sînt măsuri efectuate în direcție corectă, însă acestea sînt insuficiente.

„Este foarte important ca însuși statul să respecte legile”, a subliniat comisarul Consiliului Europei pentru drepturile omului.

UCRAINA VA EXAMINA PROBLEMA MORATORIULUI PENTRU CONTROLUL CETĂTENILOR MOLDOVEI ÎN VEDEREA ASIGURĂRII LOR FINANCIARE LA INTRAREA ÎN ȚARĂ

Cabinetul de miniștri al Ucrainei va examina problema introducerii moratoriului pentru controlul cetățenilor Moldovei în vederea asigurării lor financiare la intrarea în țară. Despre aceasta se spune în comunicatul Ambasadei Ucrainei în Moldova, difuzat după vizita de la 25-26 august la Chișinău a reprezentantului special al Ucrainei pentru reglementarea transnistreană, Victor Krîjanovski. Ambasada Ucrainei în Moldova a explicat că problema moratoriului se află în proces de examinare finală.

„La moment, la propunerea MAI al Ucrainei în baza adresărilor oficiale ale părții moldave și ale cetățenilor în parte, Guvernul Ucrainei și departamentele ucrainene în

cauză examinează problema de introducere a moratoriului asupra noilor reguli la intrare în țară doar pentru cetățenii Moldovei pînă la formarea noului guvern al republicii”, se menționează în comunicat.

Ambasada menționează că abordarea Ucrainei față de problema transnistreană rămîne neschimbată.

„Este vorba de reglementarea exclusiv pe cale pașnică în baza menținerii integrității teritoriale și suveranității Moldovei, precum și acordarea statutului de garantare a Transnistriei. Reglementarea stabilă poate fi posibilă doar în formatul 5+2”, se spune în comunicat.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ Flash

■ Ghimpu îl va înlocui pe Voronin

Președintele parlamentului, Mihai Ghimpu, îi vor reveni atribuțiile șefului statului după ce Vladimir Voronin va demisiona oficial. Vadim Mișin, membru PCR, a declarat pentru presă că Voronin a anunțat despre plecarea sa, în cadrul forului comunistilor. Se așteaptă ca Voronin să-și anunțe demisia pînă pe 14 septembrie - termen limită a compatibilității de funcții.

„În conformitate cu legea, trebuie să preia președinția Mihai Ghimpu, care va îmbina aceste două funcții pînă la organizarea alegerilor președintelui R. Moldova”, anunță expertul juridic, Teo Cârnaț. Transferul funcției însă poate avea loc doar după cererea oficială a lui Vladimir Voronin, privind propria demisie, adresată Parlamentului.

Juristul declară că în cazul în care parlamentarii nu vor reuși să aleagă un președinte, Ghimpu va continua să îndeplinească și atribuțiile șefului statului pînă la următoarele alegeri anticipate. Astfel acesta va putea propune parlamentului și candidatura pentru funcția de premier, care va trebui să fie votată de majoritatea deputaților.

După părerea lui Teo Cârnaț, următoarele alegeri ale Parlamentului ar putea fi organizate nu mai devreme de 12 luni după data ultimului scrutin.

■ Transnistria este gata pentru dialog cu autoritățile din RM, dar...

Transnistria este gata pentru dialog cu autoritățile din R. Moldova, dar nu va accepta niciodată un statut în componența ei, a spus liderul republicii separatiste, Igor Smirnov, la conferința anuală de presă dedicată celebrării datei de autoproclamaire a independenței regiunii, la 2 septembrie 1990.

Liderul transnistrean a subliniat că deocamdată Transnistria nu are cu cine discuta, întrucît în R. Moldova nu a fost ales președintele. Iar despre noul președinte al Parlamentului, Smirnov a spus că s-a întîlnit cu Mihai Ghimpu în 1989 și crede că de atunci „el nu și-a schimbat convingerile, deși a devenit social-democrat”.

Liderul transnistrean a adăugat că imediat după ce va apărea o dorință de dialog la Chișinău, Transnistria va începe negocierile de normalizare a relațiilor cu R. Moldova, dar a atras atenția că Tiraspolul pleacă de la premisa că „alegera poporului transnistrean este statul independent. Transnistria nu va face parte dintr-un stat care vrea să devină membru al Uniunii Europene”, a mai spus Smirnov.

■ Medicii militari moldoveni antrenați în exerciții ale NATO

Un contingent militar al Armatei Naționale a plecat în Serbia pentru a participa la exercițiul multinațional „Medceur 2009”, organizat între 31 august și 14 septembrie de Alianța Nord-Atlantică.

La exercițiile „Medceur 2009” participă 16 medici militari moldoveni - cardiologi, chirurși și instructori sanitari. Alături de colegii americani, armeni, germani, albanezi, croați ș.a., medicii moldoveni își vor perfecționa cunoștințele în acordarea ajutorului medical de urgență, trierea medicală, politraumatism și desfășurarea în teren a spitalelor de campanie.

Scenariul exercițiului prevede participarea forțelor medicale de reacție rapidă pentru acordarea ajutorului populației sinistrate în urma unui cutremur de pămînt, inundații și poluarea mediului.

La exercițiul multinațional „Medceur 2009” sînt antrenați circa 300 medici militari din 12 state membre NATO și semnatare ale Programului „Parteneriat pentru Pace”.

Medici militari moldoveni au participat pînă în prezent la opt ediții ale exercițiului „Medceur”.

■ Pe străzile din Chișinău circulă mai multe troleibuze și autobuze

De la 1 septembrie, pe străzile din capitală circulă mai multe troleibuze și autobuze. Regia Transport Electric Chișinău (RTEC) și Parcul Urban de Autobuze (PUA), tradițional în prima zi de școală, suplimentează numărul unităților de transport pe rute, în legătură cu majorarea fluxului de pasageri.

„Conform orarului de vară, circulau cam 205 troleibuze. La moment pe rute sînt 260, cu 55 de vehicule mai mult”, a declarat Gheorghe Morgoci, directorul RTEC.

„Am studiat fluxul de călători începînd cu primăvara acestui an și am ajuns la concluzia că 260 de unități de transport îndeplinesc călătorii municipiului. În martie au circulat și 280 de troleibuze. Însă acum, cînd mai multe întreprinderi și-au încetat activitatea, lumea nu prea are de lucru, evident că și numărul călătorilor descrește. De aceea, 260 de troleibuze este numărul suficient pentru călătorii din capitală”, a mai spus Gheorghe Morgoci. Potrivit lui, a fost mărit numărul de troleibuze pe rutele: 22, 1, 8, 4, 10, 21 și 23.

Și PUA a revenit la programul de toamnă, majorînd numărul de unități de transport de la 90 la 103. „Nicio rută nu a avut prioritate. A fost majorat numărul de autobuze aproximativ pe toate direcțiile, în capitală și în suburbii. Întotdeauna se solicită un număr mai mare de autobuze, însă posibilitățile sînt mici”, a spus Marcel Lupanciu, director adjunct pe exploatare la PUA.

Mai puține cheltuieli pentru reconstrucția Parlamentului

O cincime din lucrările de reconstrucție a clădirii Parlamentului R. Moldova au fost efectuate. Pînă acum s-au cheltuit 46 mln lei, din cele 250 mln preconizate. Spicherul Mihai Ghimpu a efectuat marți, 1 septembrie, o vizită la fața locului și le-a cerut executorilor să reducă la maximum cheltuielile.

Pînă în prezent a fost finisată fațada clădirii. Continuă lucrările de finisare exterioară din spate. Proiectul prevede birouri suplimentare, a fost schimbat design-ul cantinei și au fost construite două terase.

Alexandru Guțu, reprezentantul firmei „Confirm Grup”, antreprenorul principal al proiectului, a spus că darea în exploatare a clădirii este posibilă pînă la sfîrșitul anului 2009, dacă vor fi alocate sursele financiare necesare. „S-au cheltuit peste 46 mln lei, dar potrivit caietului de sarcini avem nevoie de 250 mln lei”, a precizat Guțu. Întrebat de unde au venit acești bani, Guțu a răspuns că au fost alocați din Trezoreria de stat, adică de la buget.

Alexandru Guțu a spus că 70% din materiale utilizate sînt de import, pentru că cerințele față de calitate sînt deosebite pentru asemenea clădire. „Materialele nu sînt din

Turcia, putem spune că timp de 50 de ani această clădire nu va avea nevoie de reparație”, a menționat Guțu.

Petru Morari, șeful întreprinderii de stat „Serviciul asistență beneficiari la obiec-

cut cu gust, curat, dar în criza în care ne aflăm, cheltuielile puteau fi îndreptate în altă direcție. Nu avem bani pentru pensii și salarii, dar avem pentru clădiri de lux”, a opinat Mihai Ghimpu.

forțate. Nu avem altă ieșire decît să ducem la bun sfîrșit această reparație, dar trebuie să reducem la maximum cheltuielile posibile. Chiar dacă am avea bani, eu cred că avem unde să-i cheltuim, avem drumuri proaste, sate fără apeduct etc.”, a declarat Ghimpu.

Președintele Parlamentului a precizat că are în spate experiența de jurist la o firmă de construcție, astfel încît va verifica cum au avut loc tenderele pentru firmele de construcție antrenate în aceste lucrări. „Noi nu plîngem după această clădire, noi putem sta și în altă parte, important să activăm”, a mai spus spicherul.

Mihai Ghimpu a avut și o discuție cu muncitorii de pe șantier, care i s-au plîns de volumul prea mare de muncă și

remunerarea proastă. „După cum fac eu calculele, vom fi remunerați prost. Avem 25-28 de zile de muncă pe lună, lucrăm de la ora 8.00 pînă la ora 20.00, cu 160 lei pe zi”, a spus un tînar. „Pentru că am dat mîna cu dumneavoastră (cu Mihai Ghimpu), vă rog să acordați o atenție mai mare sectorului construcțiilor”, a cerut tînarul.

Alexandru Guțu, directorul „Confirm Grup”, a spus că autorul proiectului de reconstrucție a clădirii Parlamentului aparține întreprinderii de stat „Urbanproiect” și a fost elaborat în 2006.

tele sociale”, l-a informat pe Mihai Ghimpu că lucrările de finisare în sala de ședințe și la etajul trei, unde se vor afla birourile spicherului și adjuncților săi, vor fi finisate de către specialiști din Italia, care au efectuat lucrări similare și în Parlamentul din Azerbaidjan. „Totul e făcut la cheie”, l-a asigurat Morari pe spicher.

Morari l-a pus pe Mihai Ghimpu să aleagă culoarea pereților, mobila și parchetul din birourile parlamentarilor. În aceste birouri va mai fi televizor, mobilă, telefon, chiar și cameră video.

„Mie îmi place lucrul fă-

Mihai Ghimpu i-a întrebat pe lucrători dacă e posibil ca parchetul să fie înlocuit cu linoleum, însă aceștia i-au spus că nu ar fi corect, pentru că clădirea Parlamentului este una unică din țară și trebuie să arate bine.

În plus, Mihai Ghimpu a cerut ca scările din interior, care urmează să fie din marmură, să fie acoperite cu gresie. Astfel, vor fi economisite 4 mln lei, potrivit estimărilor constructorilor.

„Este o mare greșeală să bagi bani în aceste clădiri, în situația cînd oamenii sînt impuși să meargă în concedii

Curtea de Conturi a depistat neclarități în noua lege a contabilității

Curtea de Conturi a Republicii Moldova a constatat în unele rapoarte de audit neimplementarea prevederii menționate a legii, unul din motive fiind neaprobarea standardelor naționale de contabilitate în sectorul public și, respectiv, neinstruirea contabililor publici.

Potrivit raportului de audit privind executarea bugetului de stat pe anul 2008, noua

lege conține unele neclarități, care urmează a fi soluționate.

Astfel, nu este clar cine elaborează și aprobă politica de contabilitate pentru instituțiile publice care nu au organ central de specialitate, care autoritate publică locală (deliberativă sau executivă) elaborează și aprobă politica de contabilitate pentru autoritățile publice locale.

De asemenea, Curtea de Conturi se întreabă dacă Ministerul Finanțelor are capacități destule pentru a aproba politicile de contabilitate ale tuturor instituțiilor publice.

Curtea de Conturi concluzionează în raportul său că verificările efectuate la partea de venituri din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2008 denotă creșterea

nivelului executării părții de venituri cu 103,7 mln lei, din motivul reflectării incorecte a unor venituri; neasigurarea înregistrării unor venituri cu respectarea clasificăției bugetare; neprecizarea unor surse de venit încasate efectiv mai mult decît indicii aprobați inițial, precum și a altor tipuri de venituri executate sub nivelul aprobat etc.

UE interzice comercializarea becurilor clasice

Uniunea Europeană a interzis comercializarea becurilor cu incandescență, de 100 de wați. Acestea vor fi scoase progresiv de pe piața comunitară, pentru ca din 2012 să fie interzise definitiv.

După interzicerea becurilor de 100 de wați, vor urma cele de 75 de wați în decurs de un an, cele de 60 de wați în doi ani și cele de 40 și de 25 de wați pînă la 1 septembrie 2012.

„Noile becuri sînt cu siguranță mai scumpe, dar ele au o durată de viață mai lungă. Utilizarea becurilor economice în locul becurilor cu incandescență va permite unui cămin obișnuit să economisească 166 de euro din factura sa la electricitate într-un an”, se arată într-un studiu german citat de organizațiile de consumatori.

Becul cu filament incandescent a fost inventat în anul 1879 Thomas Edison.

Ilegalii din Republica Moldova sînt expulzați din România

Polițiștii din cadrul Serviciului pentru Imigrări au depistat de la începutul acestei săptămîni cinci cetățeni străini care ședea ilegal în Dolj, împotriva acestora dispunîndu-se returnarea de pe teritoriul României. Trei dintre ei sînt din R. Moldova.

IPJ Dolj a informat că luni, ofițerii din cadrul Serviciului pentru Imigrări au depistat șezînd ilegal doi cetățeni turci, iar marți ofițerii de la Serviciul pentru Imigrări Dolj în cooperare cu cei de la Serviciul de Investigații Criminale Dolj au organizat și desfășurat o acțiune în urma căreia au fost depistate șezînd ilegal în România trei persoane cu cetățenie din Republica Moldova. În cazul celor cinci s-a dispus eliberarea deciziilor de returnare de pe teritoriul României și sancționarea contravențională.

Opriti violența împotriva femeilor

O tânără a fost legată cu două funii groase de doi stâlpi, lângă Sala cu Orgă din centrul capitalei. Tânăra stătea îngenucheată și avea pe față urme de violență, iar haina albă era pătată de sânge. Din fericire, totul a fost doar o farsă pentru a atrage atenția trecătorilor asupra gravelor situații în care se poate ajunge din cauza violenței în familie. Cei care au organizat această manifestare au fost reprezentanții Amnesty International în Moldova (AIM).

Al patrulea an consecutiv membrii și activiștii organizației inițiază pe data de 31 august acțiuni de susținere a femeilor ce se află în pericol de a fi supuse violenței. Anul acesta participanții la acțiunea publică și-au pus scopul de a transmite oamenilor mai multe informații despre problema violenței împotriva femeilor, distribuind pliante ce explică esența fenomenului și metodele de soluționare a acestuia. În același timp, materialele informative includeau date de contact ale organizațiilor ce oferă sprijin femeilor supuse violenței.

În același timp, membrii și activiștii Amnesty Interna-

tional Moldova au îndemnat trecătorii să contribuie cu o semnătură pentru a salva victime concrete ce au fost

supuse violenței, sau pe cele ce se află în primejdie. Ei au explicat trecătorilor că fiecare semnătură pusă sub petiții poate fi o adevărată șansă pentru aceste femei.

Astfel, prima petiție este adresată autorităților din Nicaragua, cu îndemnul de a abroga legea ce interzice

toate tipurile de avorturi în țară, inclusiv pentru victimele violurilor și pentru femeile a căror viață și sănătate sînt

în pericol viața femeilor, contribuind la creșterea numărului de decese materne. Chiar și femeile ce suferă un avort

comis un adulter. Sakineh neagă această învinuire. Amnesty International îndeamnă autoritățile din Iran să anuleze pedeapsa cu moartea pentru Sakineh Mohammadi și să instituie un moratoriu asupra execuțiilor și pedepselor crude și inumane, inclusiv biciuirea. Și pentru a-i aduce mai aproape de victimele violenței și a-i face să înțeleagă gravitatea problemei, membrii și activiștii Amnesty International Moldova au îndemnat trecătorii să participe la o scenetă. Construind un perete, oamenii au pus o barieră între victimă și agresorul acesteia, salvînd în final femeia.

„Dreptul la viață, la sănătate, la demnitate sînt puținele din acele drepturi încălcate în fiecare zi atunci cînd un bărbat aplică violența față de o femeie, sau cînd un stat nu întreprinde suficiente măsuri pentru a preveni și a combate aceste abuzuri. Amnesty International Moldova consideră orice abuz față de femei inadmisibil și va continua să facă tot posibilul pentru a reduce la maxim orice fel de încălcare, atît în țară, cît și în restul lumii. Noi nu vom înceta să luăm atitudine pentru

cei ce nu o pot face de sine stătător”, a afirmat Viorel Barbănoaia, coordonator de campanii Amnesty International Moldova.

Potrivit ofițerului de presă al Amnesty International, Ina Guleac, acțiunea are drept scop de a-i informa pe moldoveni despre violența în familie și unde se pot adresa după ajutor. „Noi le oferim datele mai multor organizații care se ocupă cu problemele legate de violența în familie”, a mai spus Guleac.

Potrivit unui raport, pe parcursul anului 2008, peste 300 de persoane din opt raioane din Moldova au beneficiat de asistență juridică gratuită, ca urmare a diferitor tipuri de violență la care au fost supuse.

Totodată, potrivit reprezentanței UNICEF în Moldova, fiecare a treia femeie din țara noastră a fost cel puțin o dată victimă a violenței în familie. Cei mai mulți respondenți care confirmă actualitatea fenomenului violenței domestice în Republica Moldova locuiesc în mun. Chișinău, fiind urmași de locuitorii raionului Cahul (60% și 47%).

S. C.

„MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului în Moldova”, nr.8

Buletinul informativ al Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova, „MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului în Mol-

MONITORUL OFICIAL

al Drepturilor Copilului

BULETIN INFORMATIV AL GRUPULUI DE LUCRU AL COPILOR PENTRU MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI ÎN MOLDOVA

Nr. 8 (12) / AUGUST 2009

Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului este: „În Moldova toate lucrurile trebuie să înceapă cu dreptul, cu dreptul copilului”.

dova”, prezintă, în această ediție, observațiile copiilor privind respectarea și încălcările Dreptului Copilului la Odihnă, Timp Liber și Joc.

Copiii din Grupul pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova au prezentat, în cadrul celui de-al șaptelea atelier de lucru, organizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului CIDDC, observațiile lor cu privire la respectarea și încălcarea acestui drept și au lansat o ceretare, axată pe situația drepturilor copilului în Moldova, în ajunul aniversării a 20-a de la adoptarea Convenției privind Drepturile Copilului, marcată în noiembrie 2009.

Un alt subiect-cheie al MONITORULUI povestește despre un grup de tineri din Moldova, care încearcă „să schimbe realitatea dramatică a traficului de ființe umane prin intermediul reprezentărilor dramatice ale forumului teatral”.

Alte titluri ale ediției:

- Mediul este marele câștigător al concursului „Deșeurile – o lacrimă a Terrei”, afirmă Grupul de Inițiativă „Glasul Tinerilor” într-o broșură editată la Chișinău;
- Telefonul Copilului 0 800 11116;
- Concurs: Tinerii își exprimă vizual opinia asupra migrației și diversității.

„MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului în Moldova” este editat prin contribuția celor 25 de copii din Grupul de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, creat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) în iulie 2008. Inițiativa CIDDC este realizată în cadrul proiectului „Copiii monitorizează respectarea propriilor drepturi”, cu sprijinul acordat de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova, Agenția Suedeză de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida), Fundația SOROS Moldova și Reprezentanța UNICEF în Moldova.

Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului este: „În Moldova toate lucrurile trebuie să înceapă cu dreptul. Cu dreptul copilului”.

Armata Națională este în faza decisivă de transformare...

Armata Națională este în faza decisivă de transformare într-o structură capabilă să execute misiuni pe timp de pace și în situații de criză, cu cheltuieli adecvate posibilităților statului. Declarații în acest sens a făcut ministrul Apărării în exercițiu, Vitalie Vrabie, în cadrul unei conferințe de presă cu ocazia aniversării a XVIII-a de la crearea Armatei Naționale.

Potrivit lui Vitalie Vrabie, schimbările care s-au produs în armată vizează instruirea trupelor, modernizarea infrastructurii și înzestrarea cu echipament. „În ultimii doi ani, investițiile în infrastructura militară se cifrează la 34,6 mln lei. Unitățile militare au fost modernizate prin gazificarea și termoficarea cazărnilor și cantinelor ostășești, care au fost dotate cu utilaj modern. De asemenea, au fost reparate capital sistemele de apeduct, canalizare, zeci de depozite de armament și alimente din dotarea armatei”, a subliniat ministrul Apărării.

Ministrul Apărării a accentuat că prin intermediul Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova - NATO, Ministerul Apărării a înregistrat succese notabile și din punctul de vedere al reformei structurale. Vitalie Vrabie a reiterat că dialogul dintre Moldova și NATO nu contravine nicidecum principiului de neutralitate al țării noastre, iar colaborarea axată pe prevederile IPAP complimentează eforturile R. Moldova de transformare a societății pe calea integrării în Uniunea Europeană. Una din prioritățile Ministerului Apărării, în opinia ministrului Apărării, rămîne a fi asigurarea cu spațiu locativ pentru circa 800 de militari ai Armatei Naționale. În acest context, planurile de îmbunătățire a calității vieții militarilor prevăd obținerea mijloacelor financiare din comercializarea unor terenuri de pământ. Vitalie Vrabie a precizat că licitarea loturilor respective în condițiile crizei economice mondiale nu a fost rentabilă anul acesta.

Totodată, Vitalie Vrabie a remarcat că rația alimentară a soldaților s-a îmbunătățit esențial comparativ cu anii precedenți. Zilnic soldații sînt asigurați cu 4258 kkal, în condițiile în care cheltuielile lor energetice sînt de circa 3531 kkal. În afară de aceasta, tinerii care cîntăresc peste 90 de kg, beneficiază în timpul serviciului

militar de 2 porții de hrană. Calculele experților relevă că pentru întreținerea unui militar în termen din bugetul armatei se alocă anual circa 31 000 lei. Această sumă include hrana, echipamentul, asigurarea medicală a soldaților, precum și cheltuieli pentru alte servicii de întreținere. În final, ministrul Apărării a specificat că Armata Națională a participat în anul curent la diferite aplicații și exerciții internaționale. De asemenea, în plan intern, Armata Națională a desfășurat conform programului pregătirii de luptă toate exercițiile și antrenamentele planificate, inclusiv desantarea efectivului în termen din trupele cu destinație specială.

Maior Alexandru JOSAN,
șef Serviciul Relații Publice,
Ministerul Apărării al R. Moldova

Băncile vor fi obligate să ajute clienții să determine costul total al creditului

Persoanele fizice care vor contracta creditele de la băncile comerciale vor putea să afle care este costul real al împrumutului accesând pagina-web oficială a băncilor.

Băncile comerciale au fost obligate „să asigure pe

ditului”, în conformitate cu modificările și completările operate de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei la Regulamentul cu privire la dezvăluirea de către băncile licențiate din Republica Moldova a infor-

trebui să introducă într-un modul datele privind suma împrumutului, termenul de creditare, rata dobânzii, comisioanele și va obține informația privind costul total al creditului.

În prezent, unele bănci afișează termenele de rambursare, rata dobânzilor, comisioanele, fără a oferi altă informație, astfel că în fine clienții au „neplăcuta surpriză” de a afla că costul creditului este mai mare decât se aștepta.

„Costul total al creditului se determină reieșind din condițiile existente înaintea încheierii contractului de credit (suma creditului, termenul de rambursare, rata dobânzii, comisioanele etc.)”, se spune în completarea la regulamentul respectiv.

Potrivit acestuia, „costul total al creditului reprezintă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și alte plăți, pe care persoana fizică-consumator le suportă în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către bancă (cu excepția taxelor notariale și a altor plăți legate de garantarea creditului prin ipotecă sau printr-un drept legat de un bun imobil, precum și costurile pentru serviciile accesorii privind contractul de credit, cum ar fi primele de asigurare etc., în cazul în care obținerea creditului este condiționată de încheierea unui contract de servicii”.

Modificările operate în regulamentul mai stipulează că băncile comerciale trebuie să dezvăluie informațiile despre „condițiile concrete sau criteriile obiective în baza cărora poate fi schimbată rata dobânzii și/sau mărimea altor plăți până la stingerea creditului, precum și modalitatea și termenii de avizare în cazul modificării mărimii ratelor dobânzii și altor plăți”.

pagina-web oficială a unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor în vederea determinării costului total al cre-

mației despre activitatea lor financiară. Pentru a afla cât au de plătit în total și lunar, clienții persoane fizice vor

nele de rambursare, rata dobânzii, comisioanele etc.)”, se spune în completarea la regulamentul respectiv.

Curtea Constituțională a admis contestația PCR

Curtea Constituțională (CC) a admis cererea PCR, prin care partidul contestă legalitatea ședinței Parlamentului din 28 august, și o va examina într-o ședință în plen marți, 8 septembrie.

Decizia a fost luată după ședința ordinară a CC de miercuri, 2 septembrie, la care judecătorii au hotărât că sesizarea PCR ține de competența Curții, a comunicat Maia Bănărescu, șefa secretariatului CC.

Contestația PCR a fost depusă la 1 septembrie. PCR consideră ilegală prima ședință a legislativului după alegerile anticipate, care a fost continuată de cele patru partide care alcătuiesc „Alianța pentru Integrarea Europeană”, în lipsa deputaților comuniști.

La 28 august deputații comuniști s-au retras din ședință după ce a cu cerut o pauză pînă pe 4 septembrie, timp invocat

pentru constituirea fracțiunii. În lipsa acestora, membrii celor patru formațiuni anticomuniste l-au ales pe Mihai Ghimpu, liderul Partidului Liberal, în calitate de președinte al Parlamentului.

În urma alegerilor parlamentare anticipate, PLDM, PL, PDM și AMN au format AIE și au împreună 53 din cele 101 de mandate de deputat. AIE îi lipsesc 8 voturi pentru a alege președintele țării.

PCR, care are 48 de mandate, nu recunoaște AIE și pledează pentru formarea altei coaliții parlamentare, de centru-sînga.

Agencie pentru acordarea cetățeniei române moldovenilor

Președintele Traian Băsescu a susținut, în cadrul întâlnirii cu diplomații români, necesitatea înființării unei Agenții pentru acordarea cetățeniei române pentru moldovenii care și-au pierdut-o abuziv, în condițiile în care structurile desemnate să facă aceste demersuri nu pot face față cererilor.

„Nu vreau, într-un moment în care se vorbește de reducerea agențiilor, să vin cu o propunere împotriva sensului pe care Guvernul îl dă reformării statului, dar exprim punctul de vedere în fața dumneavoastră că ar trebui să creăm rapid o Agenție pentru acordarea cetățeniei. Deja este evident că structurile care funcționează în momentul de față pe lângă Ministerul Justiției nu pot face față numărului mare de solicitări de acordare a cetățeniei celor care și-au pierdut cetățenia abuziv”, a susținut șeful statului în cadrul întâlnirii anuale a diplomației românești.

Legat de abordările diplomatice care vizează statul vecin, Băsescu le-a spus ambasadorilor că efortul major trebuie îndreptat spre convingerea partenerilor și aliaților europeni ai României că Republica Moldova trebuie așezată în pachetul Balcanilor de Vest, cînd vine vorba despre integrarea europeană. „Din acest punct de vedere sunt mai bine de patru ani de insistențe, este evident că ușor, ușor partenerii europeni încep să înțeleagă și motivațiile și interesele nu numai ale UE, dar și ale Republicii Moldova de a fi integrată atunci cînd va fi pregătită pentru Uniunea Europeană”, a spus președintele, subliniind că „marea eroare care s-ar putea face ar fi să se trateze problema Balcanilor de Vest uitînd Moldova”.

„Republica Moldova nu poate fi lăsată în pachetul cu Ucraina, care și ea are aspirații europene, ar fi o mare eroare. Diplomația românească trebuie să-și concentreze în continuare eforturile spre această abordare a deschiderii porții Balcanilor din punct de vedere al accesului în Uniunea Europeană pentru Republica Moldova. Obiectivul legat de Republica Moldova este ca mai devreme sau mai tîrziu să devină membră a UE”, a spus Băsescu.

Bibliotecarii, însoțitorii de bord, ghizii și scenariștii sînt cel mai rar întâlnite profesii în Chișinău

Bibliotecarii, însoțitorii de bord, ghizii și scenariștii sînt cel mai rar întâlnite profesii în Chișinău, potrivit unui rating întocmit de portalul electronic Rabota.md.

Clasamentul include 30 dintre cele mai puțin căutate profesii sau pentru care, practic, nu există cerere pe piața forței de muncă. Printre acestea se mai numără grădinarii, stewardesele, pictorii, giuvaierii, distribuitorii, geologii etc.

Totodată, potrivit administrației portalului, unele anunțuri conțin și cereri pentru profesii mai „exotice” de tipul: „maniraner” – casier în casino, „groomer” – frizer de animale, „book-maker” – casier la casele de pariuri.

Reprezentanții portalului mai spun că pe site-urile cu privire la forța de muncă lipsește oferta pentru profesii precum dereticitoare, hamali, spălători de vase.

Experții portalului explică acest lucru prin faptul că deoarece persoanele care sînt în căutarea unor astfel de profesii nu consideră eficiente posibilitățile Internetului, folosindu-se de mijloacele tradiționale – lipirea afișelor pe uși, pe copaci – sau în cel mai bun caz publică un anunț în ziar.

Potrivit unei cercetări anterioare a Rabota.md, cele mai solicitate profesii pe piața muncii din Chișinău sînt programatorii, vînzătorii, managerii pe vînzări.

Fiecare a treia persoană ocupată a avut un loc de muncă informal

Un număr de peste 380 mii de persoane, ceea ce reprezintă 30,7% din totalul persoanelor ocupate în economie, au avut un loc de muncă informal, potrivit datelor Biroului Național de Statistică (BNS).

Pentru a-și asigura existența și a obține un câștig în plus, fiecare a treia persoană ocupată în economie a avut un loc de muncă informal, fie la alte întreprinderi, în sectorul informal sau gospodăriile particulare.

În sectorul informal au lucrat 12,1% din totalul persoanelor ocupate în economie. Întreprinderile sectorului informal sînt definite ca întreprinderi necorporative (fără statut juridic), care nu sînt înregistrate, explică BNS. De regulă, patronul nu plătește contribuțiile sociale pentru persoanele ocupate informal, acestea nu beneficiază de concediu anual plătit și nu beneficiază, în caz de boală, de concediu medical plătit.

Populația ocupată a constituit în trimestrul II 2009 peste 1275,3 mii persoane, micșorîndu-se cu 6,0% față de perioada similară a anului trecut.

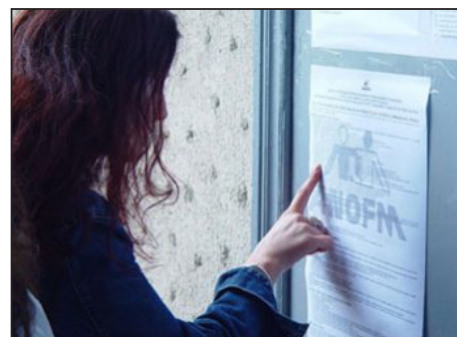
Numărul persoanelor subocupate (adică acele persoane care au avut un loc de muncă, însă în total orele efectiv lucrate în timpul perioadei de referință au fost sub 40 ore pe săptămîna, totodată doreau și au fost disponibile să lucreze ore suplimentare) a fost de 92,5 mii, ceea ce reprezintă circa 7,3% din totalul persoanelor ocupate. Numărul persoanelor din această categorie a crescut cu 7% în comparație cu trimestrul II 2008.

Rata șomajului s-a dublat

Rata șomajului din Republica Moldova a urcat la 6,1% în trimestrul II 2009, față de 3,0% în perioada respectivă a anului 2008, potrivit datelor Biroului Național de Statistică (BNS) citate de Business Expert. Numărul șomerilor, estimat conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii, a fost de circa 82,8 mii persoane, cu 40,3 mii peste nivelul din perioada respectivă a anului trecut.

Șomajul a afectat într-o proporție mai mare bărbații – 60,9% din total numărul de șomeri, la fel și persoanele din mediul urban – 57,9%.

Cea mai înaltă rată a șomajului a fost înregistrată în ianuarie și februarie, respectiv 8,0%, evoluție legată de caracterul sezonier al ocupației în Republica Moldova. Cea mai mică rată a șomajului în acest an a fost de 5,9% în iunie, față de 2,6% în iunie 2008.

BNS precizează că cea mai înaltă rată a șomajului s-a înregistrat printre bărbați – 7,3%, față de 4,6% printre femei. Disparități semnificative s-au înregistrat între rata șomajului în mediul urban – 8,0%, față de mediul rural – 4,6%.

În rîndurile tinerilor (15-24 ani) rata șomajului a constituit 15,4%. În categoria de vîrstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 11,1%, mai arată datele oficiale.

Spre deosebire de evoluțiile din anul trecut, în acest an, rata lunară a ocupării a înregistrat valori mai mici. În 2008, rata lunară maximă s-a înregistrat în iunie și a fost de 47,0%, cu 3,3 peste nivelul din acest an de 43,7%.

În medie, lunar, Orange are un venit de 104 lei de pe utilizator

După o scădere în primul trimestru de 3,17%, vînzările pe piața telefoniei mobile și-au revenit ușor printr-o creștere de 2,97%, arată date ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației.

Potrivit instituției, venitul mediu lunar per utilizator în sectorul telefoniei mobile s-a majorat, față de primul trimestru, cu 15,68% și a constituit 95,94 lei. Cel mai semnificativ venit mediu lunar per utilizator pe piața telefoniei mobile – de 104,93 lei – a fost înregistrat de SA „Orange - Moldova”.

Orange a reușit să-și mărească numărul de clienți în trimestrul doi cu 44 mii de utilizatori, menținîndu-și poziția de lider cu o cotă de 66,1% din piață.

O resursă de comunicare între copiii și părinții afectați de migrație, elaborată în Moldova, va fi tradusă și utilizată în Franța

O carte, elaborată în Moldova, pentru părinții care pleacă la muncă peste hotare, va fi tradusă și adaptată în limba franceză pentru a fi folosită ca resursă de comunicare între părinții emigranți din Franța și copiii care au rămas acasă în țările lor de origine (de naționalitate bulgară, română, nigeriană, marocană etc.).

Anunțul a fost făcut, la Chișinău, la 30 august 2009, cu ocazia primei reuniuni a echipelor din Republica Moldova și Franța, care au lansat proiectul „Sprijin pentru copiii și părinții afectați de migrație”, realizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului și Asociația franceză ALC.

Editarea în franceză a resursei „COPILUL MEU E SINGUR ACASĂ”. Carte pentru părinții care pleacă la muncă în străinătate” este una dintre activitățile acestui proiect de 18 luni, susținut de Comisia Europeană și Națiunile Unite, care își propune să analizeze efectele migrației părinților asupra copiilor și să efectueze acțiuni de sensibilizare și formare pe plan social și educativ, adresate copiilor din Moldova și părinților lor migranți din Franța. De asemenea, în cadrul acestei inițiative, care se desfășoară pe plan global cu genericul „Migrațiune pentru dezvoltare”, va fi creată o nouă resursă, adresată deja îngrijitorilor copiilor rămași acasă fără părinți, ca urmare a migrației.

„Lansăm acest proiect în Moldova, împreună cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, fiindcă în Franța întâlnim de mai mult timp părinți moldoveni care au nevoie de ajutor. Iar această inițiativă este prima care creează o comunicare directă între părinții și copiii afectați de migrație, oferind soluții pe mai multe planuri”, a afirmat, la Chișinău, directorul Asociației franceze ALC, Patrick Hauvuy.

Proiectul CIDDC/ALC „Sprijin pentru copiii și părinții afectați de migrație” este unul dintre cei 55 de câștigători ai concursului pentru finanțarea proiectelor în domeniul migrației pentru dezvoltare, la care au fost depuse 547 de solicitări din diverse țări ale lumii.

Resursa „Copilul meu

e singur acasă”, care va fi tradusă în franceză, este un produs comun CIDDC & „URMA ta”.

În 2008, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului a elabo-

rat, de asemenea, „SINGUR ACASĂ. Carte de buzunar pentru fete și băieți cu părinți plecați în străinătate” și „GHID PENTRU PROFESIONISTII care lucrează cu copiii migranților”.

Opt persoane au solicitat ajutorul ambulanțelor de pe Piața Marii Adunări Naționale

Opt persoane aflate în Piața Marii Adunări Naționale la sărbătorirea Zilei Limbii Române au solicitat ajutorul echipelor de pe cele două ambulanțe care au făcut serviciul în piață.

Medicul-coordonator al Stației municipale Chișinău de asistență de urgență, Eufalia Negreță, a comunicat că din cei opt trei erau copii. Toate cazurile au fost minore – angină, distonie, plagă a piciorului, corp străin în ochi și un caz de isterie la o tânără de 23 de ani. Ajutorul a fost acordat pe loc, niciuna dintre aceste persoane nu a fost transportată la spital.

Pe parcursul zilei, a fost găsită decedată o femeie de 60 de ani venită în oșpeție la Chișinău. Gazdele au fost îngrijorate că femeia nu s-a trezit la acea oră, găsind-o moartă. Medicina legală va stabili cauzele morții femeii.

Un bărbat de 33 de ani, cu dereglări psihice, s-a aruncat într-o fântână de aproximativ 20 de metri din com. Bubuieci, mun. Chișinău. Bărbatul din Șoldănești lucra la un șantier din capitală. Nu se cunosc motivele care l-au determinat să-și ia zilele. Cazul este cercetat de poliție.

Un tânăr de 28 de ani a solicitat ajutorul medicilor după ce a fost agresat pe str. Dokucaev. Din spusele lui, plaga de cuțit în regiunea toracelui i-a fost aplicată de șoferul unui autoturism. Poliția investighează cazul.

O doză de vaccin contra gripei porcine va costa între 2,5 și 20 de dolari

Prețul unei doze de vaccin împotriva gripei porcine va fi cuprins între 2,5 și 20 de dolari, în funcție de starea financiară a țării care îl vor achiziționa, potrivit unui responsabil al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS).

„Țările cu un nivel ridicat al veniturilor vor putea plăti între 10 și 20 de dolari pentru o doză, țările cu venit mediu, jumătate din această sumă, iar țările cele mai sărace, doar un sfert”, a declarat dr. Marie-Paule Kieny, specialist în vaccinuri al OMS.

Kieny a adăugat că primele doze de vaccin vor fi la dispoziția guvernelor în septembrie și că acoperirea vaccinării populației nu va fi completă.

„Dar nu trebuie să fim obsedați de vaccin, pentru că există și alte măsuri de protecție, precum păstrarea unei distanțe de precauție între persoane, închiderea școlilor, evitarea aglomerației, antibioticele și igiena personală.

Nu este vorba despre o boală precum rabia, care este fatală. Vorbim despre o boală de care majoritatea persoanelor se vindecă”, a adăugat aceasta, într-un interviu.

Kieny a mai spus că, și în cazul în care virusul va suferi mutații, vaccinul va oferi o protecție suficientă, însă a recunoscut că, dacă schimbările vor fi foarte mari, va fi nevoie de noi vaccinuri.

Țările din emisfera nordică se pregătesc de iarnă, anotimp propice unei noi ofensive a virusului A/H₁N₁, care l-a înlocuit pe cel al gripei sezoniere și a provocat peste 2100 de decese în lume.

Jurnaliștii – prieteni ai copiilor

Centrul de Investigații Jurnalistice (CIN), cu susținerea Unicef, desfășoară campania media „Jurnaliștii – prieteni ai copiilor”, prin care încurajează mass-media să abordeze subiecte legate de cazuri de încălcare a drepturilor copiilor. Campania este dedicată aniversării a 20-a de la adoptarea Convenției Internaționale privind drepturile copilului.

„Echipa CIN va oferi în permanență jurnaliștilor interesați de tematică informații, documente, contacte pentru a le facilita munca în scrierea materialelor la tematica copiilor, ca să oferim opiniei publice materiale de presă realizate profesionist, cu impact și asupra factorilor de decizie, ca să contribuie la schimbarea mentalității în societate”, a spus Cornelia Cozonac, președintele CIN.

Pentru întrebările jurnaliștilor și pentru consultanță este angajat un jurist, experți de la diferite ONG-uri active în protecția drepturilor copiilor. Vor fi organizate plecări în teritoriu, va fi pus la dispoziția jurnaliștilor transport.

Cornelia Cozonac susține că această campanie va permite jurnaliștilor să comunice între ei, să facă schimb de opinii și experiență, de subiecte, vor putea forma echipe pentru investigații, se vor putea ajuta reciproc la realizarea materialelor despre drepturile copiilor.

Campania „Jurnaliștii – prieteni ai copiilor” se va desfășura în perioada septembrie-noiembrie 2009.

Și moldovenii pot emigra în Canada

Biroul de Emigrare din Quebec vine cu numeroase oportunități atractive pentru cetățenii Republicii Moldova, în vederea gășirii unui loc de muncă mai bine plătit în această regiune. „A trăi în Quebec (Canada) înseamnă a trăi într-un societate francofonă, democratică și prosperă. Quebec oferă o mulțime de avantaje: o economie foarte dezvoltată și tehnologii de ultimă oră, perspective excelente în plan profesional, un mediu ambiant atrăgător și spațiu din belșug”, a declarat Jean-Pascal Vachon, noul responsabil de comunicare al Biroului de emigrare din Quebec din Viena, în cadrul unei conferințe de presă susținute azi la Chișinău. În 2008 o tre-

ime din numărul total al certificatelor de emigrare emise de către Biroul de Emigrare din Quebec au constituit cetățenii moldoveni (aproximativ 1 400 de persoane) care au obținut un certificat de selec-tare.

Primul pas pentru persoanele care doresc să emigreze în Canada este evaluarea șanselor reale de a se număra printre candidați. Pentru aceasta este necesară completarea unui test preliminar on-line care este gratuit și anonim. Această evaluare este un mijloc ce permite economisirea timpului dar și a banilor înainte de a ști dacă situația solicitanților este compatibilă cu ofertele din Quebec. Una dintre prin-

cipalele condiții de a aspira la obținerea unui certificat de emigrare o constituie cunoașterea limbii franceze, de asemenea vârsta candidatului, studiile și experiența profesională.

Suma necesară pentru perfectarea dosarului la solicitarea unei cereri de emigrare pentru principalul aplicant este de 390 de dolari canadieni, iar pentru fiecare membru al familiei plus încă 150 de dolari. Timpul în care se analizează documentele – procedură care se încheie cu un interviu – durează aproximativ 6-8 luni.

Jean-Pascal Vachon a declarat că R. Moldova se numără printre favorite atunci când este vorba despre cali-

tatea studiilor, situația foarte bună în cunoașterea limbii franceze, dar și modul perfecționist al moldovenilor în munca prestată.

În acest an în Quebec au fost acceptați aproximativ 50 000 de emigranți, iar pentru anul următor se prevede cifra de 52 000-54 000. „Dacă v-ați hotărât să vă încercați norocul în această regiune din Canada, atunci ar trebui să știți că la solicitarea cererii de emigrare mai trebuie să semnați și o declarație prin care sunteți de acord cu valorile culturale și religioase proprii regiunii Quebec”, a spus Jean-Pascal Vachon, responsabil de comunicare al Biroului de emigrare din Quebec din Viena.

Soldul creditelor acordate de către BNM băncilor licențiate s-a majorat de 2,5 ori

Datoria creditoare a băncilor licențiate față de Banca Națională a Moldovei a crescut în acest an cu 98% și se ridică către sfârșitul lunii iulie la 1359.0 milioane de lei, potrivit ultimei publicații lunare a Băncii Naționale a Moldovei.

BNM precizează că această datorie se constituie „din datoria la creditele acordate anterior băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor (CCL) în sumă de

23,8 mln lei și din creditele acordate băncilor în anul curent pentru completarea lichidităților și creditarea sectorului real al economiei în sumă de 1335,2 mln lei”.

În luna iulie soldul creditelor s-a majorat cu 825,9 mln lei sau de 2,5 ori față de finele lunii precedente, ca urmare a acordării de împrumuturi „pentru creditarea sectorului real al economiei și pentru completarea lichidităților”. Banca Națională a acordat în ultimele luni băncilor comerciale credite la rata de bază (7-9%) pentru creditarea întreprinderilor.

• La solicitarea cititorilor

Antrenarea șomerilor la lucrările publice

Pe data de 14.10.2004 Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 1121 pentru aprobarea procedurii de antrenare a șomerilor la lucrările publice. Potrivit prevederilor acestei hotărâri, antrenarea șomerilor la lucrările publice se face doar cu consimțământul lor, iar încadrarea la muncă – în baza contractului individual de muncă, șomerii nefiind antrenați la lucrările publice ce țin de lichidarea consecințelor calamităților naturale și la alte lucrări similare. Temeiul legal de reglementare a procedurii de antrenare a șomerilor la lucrările publice

dă vreo profesie (meserie), inclusiv a tineretului, reabilitarea profesională a persoanelor care au o întrerupere îndelungată (de peste un an) în activitatea profesională, încadrarea în muncă a persoanelor de vârstă prepensionară, etc.

Categoriile de activități economice la care pot fi antrenați șomerii sînt următoarele servicii publice și servicii sociale.

Serviciile publice constau în efectuarea lucrărilor de:

- refacere și întreținere a infrastructurii;

Serviciile sociale pot fi organizate de:

- autoritățile administrației publice locale;
- organizațiile neguvernamentale;
- alte organisme.

Angajatorii nu au dreptul să refuze angajarea la lucrări publice a persoanelor îndreptate de către agenții între agenții și angajator a fost încheiat un contract de dezvoltare a lucrărilor publice. Pentru executarea lucrărilor publice, între angajator și șomer se încheie un contract individual de muncă pe un termen

de ore de muncă, lucrului în timp de noapte etc., retribuirea se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare. Stimularea antrenării șomerilor la lucrările publice se realizează prin acordarea, din Fondul de șomaj, a indemnizației lunare în cuantum de 30% din salariul mediu pe economie pentru anul precedent, la momentul stabilirii, proporțional cu timpul efectiv lucrat. De indemnizații lunare beneficiază toți șomerii (care primesc sau nu ajutor de șomaj) antrenați de către agenții la lucrările publice, la activitățile prevăzute conform procedurii. Indemnizația respectivă nu se include în salariul plătit de angajator.

Pentru a beneficia de indemnizație lunară, persoanele depun cerere dacă sînt înregistrate ca șomeri la agenții. Evidența beneficiarilor de indemnizație lunară se ține în registrul beneficiarilor de indemnizație lunară, conform modelului stabilit de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă. Șomerul este informat sub semnătură despre decizia privind acordarea indemnizației lunare, durata și data din care va începe achitarea indemnizației. Indemnizația lunară

se acordă pe o perioadă ce nu poate depăși 12 luni calendaristice. În contract, într-un punct separat, se specifică condiția că, în cazul în care șomerul își va găsi un loc de muncă corespunzător permanent, angajatorul este obligat să desfășoare contractul de muncă, la depunerea cererii respective de către angajat. La lucrările publice organizate cu antrenarea șomerilor sînt îndreptați cetățenii înregistrați oficial la agenții în calitate de șomeri.

Beneficiază de drept prioritar de a fi angajat la lucrările publice:

- pentru care expiră termenul de plată a ajutorului de șomaj;
- care nu au posibilitatea de a absolvi un curs de calificare sau recalificare;
- de vârstă prepensionară.

Munca persoanelor angajate la lucrările publice este retribuită în conformitate cu condițiile de retribuire a muncii stabilite de angajatori sau în baza contractuale, însă nu mai puțin decît salariul tarifar pentru categoria I de salarizare a instituției bugetare respective, prevăzut de legislația în vigoare. În caz de folosire a formelor de muncă flexibile, a numărului scăzut

- ecologizare;
- realizare a unor lucrări de folos public.

La categoria bunurilor ce fac parte din domeniul public de interes local pot fi raportate terenurile pe care sînt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile, piețele, obiectele acvatice separate, parcurile publice, clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție și zonele sanitare și alte obiective care, conform legii, aparțin domeniului public al statului. Serviciile publice pot fi organizate, cu avizul autorităților administrației publice locale de către:

- autoritățile administrației publice locale;
- agenții economici;
- organizațiile neguvernamentale.

Serviciile sociale cuprind activități de îngrijire la domiciliu și în instituțiile specializate a următoarelor categorii de persoane:

- copii;
- bolnavi;
- persoane vîrstnice;
- persoane cu dizabilități;
- familii cu mulți copii;
- familii monoparentale cu copii etc.

este reflectat în articolul 22 din Legea nr.102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Lucrările publice reprezintă lucrări și activități de folos public și de interes pentru comunitățile locale, desfășurate de către autoritățile administrației publice locale și susținute financiar din contul mijloacelor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, din alte mijloace alocate conform legislației (granturi, investiții, sponsorizări direcționate spre dezvoltarea comunității).

Sarcina antrenării șomerilor la lucrările publice este de a satisface cerințele din teritoriu, a organizațiilor și instituțiilor bugetare în executarea activităților temporare, reieșind din necesitățile și oportunitățile organizării unor atare lucrări, atenuarea consecințelor economice și sociale ale creșterii șomajului, plasarea temporară în câmpul muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, inițierea în activitatea de muncă a persoanelor care pentru prima dată își caută un loc de muncă și nu pose-

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări
răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

? **Vreau să mă adresez unei organizații obștești pentru a-mi apăra drepturile lezate în calitate de consumator, dar nu cunosc ce drepturi le acordă legea în acest scop. Rog să vă expuneți asupra drepturilor organizațiilor în cauză.**
Victor Mântăluță,
Orhei

Conform art. 25 din Legea privind protecția consumatorilor, asociațiile obștești de consumatori au dreptul:

a) să înainteze în instanțele judecătorești acțiuni pentru protecția drepturilor consumatorilor;

b) să adreseze atît organelor de control, cît și organelor procuraturii propuneri privind tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de producerea și comercializarea produselor, prestarea serviciilor care nu corespund cerințelor prescise sau declarate, precum și de nerespectarea drepturilor consumatorilor, prevăzute de legislație;

c) să informeze, în baza reclamațiilor primite de la consumatori, organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor despre produsele, serviciile necorespunzătoare;

d) să solicite instanței de contencios administrativ anularea în tot sau în parte a actelor, emise de autoritățile publice, care lezează drepturile și interesele legitime ale consumatorilor și care contravin legislației;

e) să organizeze, în modul stabilit de lege, efectuarea expertizei produselor, serviciilor în ceea ce privește conformitatea lor cerințelor prescise sau declarate și să înainteze autorităților administrației publice și agenților economici propuneri respective pentru îmbunătățirea ca-

lității produselor, serviciilor;

f) să înainteze agenților economici și organelor abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor propuneri privind îmbunătățirea calității produselor, serviciilor și interzicerea comercializării produselor necorespunzătoare;

g) să sesizeze organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor referitor la produsele, serviciile necorespunzătoare în vederea aplicării sancțiunilor prevăzute de legislație;

h) să primească de la organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor informații și răspunsuri referitor la propunerile și sesizările înaintate;

i) să organizeze chestionarea consumatorilor în scopul elucidării opiniei publice despre calitatea produselor comercializate și prețurile lor;

j) să informeze consumatorii, prin intermediul mass-media, despre calitatea produselor, serviciilor, încălcarea drepturilor și intereselor lor legitime, despre rezultatele consultării opiniei publice;

k) să întrețină relații de colaborare internațională în domeniul protecției consumatorilor;

l) să înainteze autorităților administrației publice propuneri pentru modificarea legislației în vigoare în domeniul protecției consumatorilor.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon. Întrebarea trebuie formulată clar și cît mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs., trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(septembrie 2009, nr. 33(92))

Citații în judecată

Curtea de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Curecheru Valeriu pentru data de 10 noiembrie 2009, ora 12.00 la ședința de judecată (Curtea de Apel Chișinău, str. Teilor nr. 4) la acțiunea: Curecheru Valentina către OCT Chișinău și Curecheru Valeriu privind constatarea actului. Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecătorul

Curții de Apel Chișinău

E. Gligor

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului ÎI „Volcov Iurii”, pentru data de 21 septembrie 2009, ora 10.45, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 215) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Rîul Vechi” privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

I. Gancear

Judecătoria Economică de Circumscripție, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SC „Spicușor-BL”, pentru data de 7 octombrie 2009, ora 10.45, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 213, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SC „Flau-M” privind încasarea sumei de 3657, 87lei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Ion Stepanov

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea reprezentantului „Giliax Lux”, SRL, pentru data de 28 octombrie 2009, ora 10.15, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Transaf Grup”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Liliana Andriaș

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Buzurnâi Leonid, pentru data de 21 septembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 49) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea Zinaidei Buzurnâi privind decăderea din drepturile părintești.

Judecător

N. Mazur

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Duduș Ion cu domiciliul în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Gr. Ureche nr.10/A, apt.104, pentru data de 21 septembrie 2009, ora 12.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 506) în calitate de pîrît pe cauza civilă Verega Nina către Duduș Ion, privind încasarea datoriei.

Judecător

Silvia Gîrbu

Judecătoria Botanica mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Orosciuc Galina pentru data de 22 septembrie 2009, ora 15.30, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 25) în calitate de pîrît la cererea lui Cațîf Iacov privind încasarea datoriei.

Judecător

S. Teleucă

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Gubenco Ludmila, pentru data de 22 septembrie 2009, ora 8.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 311) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de APLP 54/218 privind încasarea datoriei.

Judecător

Vladislav Clima

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Cozima Fiodor Ion a.n. 24.10.1985 cu domiciliul în s. Parcani, Șoldănești, pentru data de 29 septembrie 2009, ora 16.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 33) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Unitatea Militară 1001 a Departamentului trupelor de carabinieri MAI privind încasarea sumei.

Judecător

Gh. V. Bîrnaz

Judecătoria Economică de Circumscripție, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului SRL „Romaura”, pentru data de 21 septembrie 2009, ora 13.00, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 207) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de CCP „Unirea Lux”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

N. Plugari

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Săptămînalul juridic „Dreptul” publică „Citații în judecată” din toate raioanele republicii. Pentru aceasta nu este nevoie să vă deplasați la Chișinău. E de ajuns să expediați prin fax (nr. 577690) copia dispoziției de plată și citația propriu-zisă, astfel economisind sume importante pentru transport. „Dreptul” poate fi procurat în toate chioșcurile.

**Date bancare: c/d 222472202641
BC Banca Socială. BIC: BSOCMD 2x722,
cod 280101722, c/f 37934018.
Publicația periodică „DREPTUL”**

Cronica polițistă

Plante de cânepă de peste un million de lei

Circa 2000 plante de cânepă cu o înălțime de 1,50-2,20 metri au fost descoperite recent într-un lan de porumb din satul Țibirica, raionul Călărași. Suma totală a stupefiantelor pe piața neagră este de circa 1 000 000 de lei. Un alt caz de creștere a plantelor de cannabis a fost depistat pe o suprafață de

740 metri pătrați din comuna Colonița, municipiul Chișinău. Potrivit poliției, prețul unui pahar de cânepă uscată fărîmîțată pe piața neagră constituie 700 de lei. Pe numele suspectilor au fost inițiate dosare penale. Dacă vor fi găsiți vinovați, aceștia riscă să stea după gratii de la 7 pînă la 15 ani.

Marijuana pe drumurile țării

Trei membri ai unei grupări specializate în creșterea, prelucrarea și comercializarea drogurilor au ajuns pe mîna forțelor de ordine.

Potrivit unui comunicat de presă al MAI, pe traseul Chișinău-Șoldănești a fost stopat pentru verificările de rigoare un automobil de model „Toyota Corolla”, condus de un bărbat de 34 de ani. La momentul controlului în mașină au fost depistate 50 kg de marijuana. Ulterior, a fost stopat pentru verificări și un automobil de model „Opel Omega”, unde au fost găsite 20 kg de marijuana. La volanul unității de transport se afla un alt com-

plice, în vîrstă de 31 de ani. Investigațiile de specialitate au mai depistat într-o gospodărie din satul Lipceni, raionul Rezina alte 30 kg de marijuana care aparțineau liderului acestui grup. Este vorba despre un bărbat în vîrstă de 34 de ani, anterior judecat. Potrivit MAI, pe piața neagră această marijuana ar fi fost vîndută cu circa 1 200 000 de lei.

Potrivit poliției, suspectii creșteau, prelucrau și urmau să comercializeze stupefiantele în Federația Rusă.

În acest caz, a fost inițiată o cauză penală în baza art.217, alin.(4) Cod penal al Republicii Moldova „Circ-

culația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor”. Conform legislației în vigoare, persoa-

nele culpabile de comiterea unor asemenea fărîdelegi riscă închisoare de la 4 la 6 ani.

Bătută și violată de un consătean

O tînără din raionul Orhei a fost bătută și violată chiar sub privirile neputincioase ale bunicii ei. Tragedia a avut loc pe data de 14 august curent în satul Mitoc, raionul Orhei.

Potrivit MAI, pe la miezul nopții, în timp ce bunică, în vîrstă de 78 de ani, și nepoata acesteia, de 17 ani dormeau, au fost asaltate de un individ. Acesta a intrat în odaie unde dormea adolescenta, a luat-o la bătaie cu pumnii după care a obligat-o să întrețină raport sexual. De la strigătele fetei bunică s-a trezit și s-a dus să vadă ce se întîmplă. Supărat, violatorul a luat-o la bătaie pe bătrînă care a căzut fără cunoștință. După care a tîrît copila în altă odaie, i-a pus cuțitul la tîmplă și a supus-o perversiunilor sexuale. După ce și-a satisfăcut poftel sexuale, bărbatul a smuls cerceii din aur din urechile copilei, a fu-

rat 500 de lei și a fugit.

Ulterior, fata a telefonat la secția de internare din cadrul spitalului raional Orhei care a și sesizat poliția de la Comisariatul raional de poliție Orhei. După cîteva ore, oamenii legii au reușit să pună mîna pe suspect. Este vorba despre Vitalie Morozan, în vîrstă de 28 de ani, domiciliat în satul Mitoc, raionul Orhei, anterior judecat pentru huliganism.

Pe numele acestuia a fost inițiat un dosar penal. Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă să stea următorii 15 ani după gratii.

Potrivit MAI, de la începutul anului curent, numărul infracțiunilor în acest domeniu atestă o scădere față de perioada similară a anului trecut. Totuși, în primele șapte luni ale anului curent, au fost înregistrate 60 de cauze de abuz sexual.

S. C.

Vastă operațiune de fraudă cu complici și din Republica Moldova

Procurorii din New York au pus luni sub acuzare cinci bărbați din Europa de Est, într-o vastă operațiune de fraudă care a adus inculpaților cel puțin 4 milioane de dolari din furtul a aproximativ 95 000 numere de cărți de credit. Printre ei este și Oleg Kovelin, cetățean al R.Moldova.

Aceasta este cea de-a treia fază a unei anchete de 4 ani care a implicat agenții de apărare a legii din SUA, Republica Cehă, Grecia și Ucraina, potrivit informațiilor oferite de Manhattan District Attorney's Office.

Un total de 17 persoane au fost inculcate, cu toate că ultimele 5 au fost dezvăluite în această săptămîină din cauza procedurilor de extrădare.

Detaliile cazului prezintă informații privind existența unei sofisticate economii subterane, cu infractori care se specializează în diferite domenii de fraudă într-un lanț de activități criminale. Hackerii fură numere de carduri de credit, vînzîndu-le unor indivizi specializați în transformarea acestor conturi în numerar și bunuri, folosindu-se de o varietate de metode de spălare a banilor.

O parte din înșelătorie implică recrutarea oamenilor pentru a vinde produse cumpărate cu carduri de credit furate prin intermediul eBay. Inculpații își spălau apoi veniturile prin intermediul anonimului în moneda digitală, incluzînd Egold și Webmoney, au relatat procurorii. Viatceslav Vasiliev, în vîrstă de 32 de ani, din Rusia, și Vladimir Kramarenko, de 31 de ani, au fost acuzați de fals, fraudă, spălare de bani, deținere de bunuri furate și conspirație.

Vasiliev, cunoscut drept „TheViver” și Kramarenko, cunoscut sub numele de „Inexwor” și „Envisor”, au fost arestați în iulie 2008 în Republica Cehă și extrădați în SUA săptămîna trecută.

Un al treilea acuzat, Egor Șevelev din Ucraina, în vîrstă de 23 de ani, a fost arestat în mai 2008, în Grecia. El a primit acuzații similare cu Vasiliev și Kramarenko și a fost, de asemenea, acuzat de deținerea cu bună știință a bunurilor furate.

Alți doi acuzați, Dimitri Burak, de 26 de ani din Belarus, și Oleg Kovelin de 28 de ani, din Republica Moldova, au primit condamnări similare cu Vasiliev și Kramarenko.

O femeie se zbate între viață și moarte după încercarea de a-și lua viața

O femeie riscă țintuirea la pat pe tot restul vieții după încercarea de a-și pune capăt zilelor.

Medicul-coordonator al Stației municipale Chișinău de asistență de urgență, Anatol Proca, a declarat că tragedia s-a produs marți, aproximativ la ora 10.00, într-o gospodărie din or. Sîngera. O femeie, de 48 de ani, a fost scoasă din laț de către soțul ei care a solicitat ajutorul medicilor de pe ambulanță. Primele investigații au demonstrat că în urma strangulării femeia a suferit asfixie mecanică, fractura coloanei vertebrale în regiunea cervicală și comă cerebrală profundă, precum și suspexie la decorticare cerebrală pentru viitor.

O altă femeie, de 43 de ani, domiciliată pe str. Independenței, a bătut cu scop de sinucidere circa o sută de pastile tranchilizante. Din fericire, ea a fost depistată de rude pînă la intoxicare completă. Femeia a fost internată la spitalul „Sfînta Treime”.

Un bărbat, de numai 37 de ani, a fost găsit carbonizat în urma unui incendiu produs în dormitorul său. Bărbatul, aflat în stare de ebrietate, a adormit cu țigara nestinsă, care a provocat incendiul încăperii.

Verificările copiilor reveniți din vacanță din străinătate a scos în evidență o suspexie la gripa pandemică. Un băiat, de 12 ani, elev al școlii nr. 33 din capitală, este suspectat de infectare cu virusul gripei A(H₁N₁) și a fost internat la spitalul de boli infecțioase pentru copii.

Aniversări

Petru Moraru, judecător Cahul – 45 de ani

Mult stimat domnule Petru Moraru,
Vine o zi când sufletul învinge orice umbră de tristețe, când tot ce odinioară vi se părea dificil, dintr-o dată vi se pare incredibil de ușor.

Frumoasa vîrstă la care sînteți acum ne oferă oportunitatea de a vă adresa un cald și sincer mesaj de felicitare pentru tot ceea ce sînteți.

Munca, onestitatea, modestia, seriozitatea și profesionalismul sînt doar unele trăsături ce vă caracterizează.

Vă urăm multă sănătate, fericire, viață lungă și îmbelșugată, bunăstare și prosperare în familia dumneavoastră. Să vă bucurați și în continuare de respectul colegilor, de aprecierea criticilor obiectivi, de afecțiunea și dragostea celor dragi.

Vă dorim și pe viitor noi forțe creative, energie și succese mari.

La mulți ani!

***

Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere **Nina Rusu**, președintele judecătorei Hîncești; **Nicolae Nogai**, judecător CA Bender; **Sergiu Procopciuc**, vicepreședintele judecătorei Orhei; **Ion Pleșca**, judecător Botanica, detașat, Parlamentul Republicii Moldova; **Dorin Popovici**, judecător Buiucani; **Igor Vornicescu**, judecător Rîșcani, mun. Chișinău; **Valentin Ilașco**, judecător Rîșcani, mun. Chișinău; **Virgiliu Buhnaci**, judecător Strășeni; **Vitali Covaliov**, procuror militar-interimar al raionului Cahul.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile.

Vă dorim să aveți parte de acum încolo doar de împliniri și realizări care să vă întregescă deplin fericirea.

La mulți ani!

**Cu profund respect,
membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul și Revista națională de drept**

Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămîne alături de Dvs.

Îmbătrînirea nu înseamnă sfîrșitul vieții

Chiar dacă nu ne place, începem să îmbătrînim exact în momentul în care ne naștem. Viteza cu care acest proces are loc în copilărie este diferită față de momentele în care sîntem mai în vîrstă. În anumite momente ne-am dori să putem da timpul înapoi, însă nu este posibil.

În fiecare zi sîntem bombardati cu reclame la produse anti-îmbătrînire și medicamente miraculoase care ne ajută să ne păstrăm tineri și frumoși, însă cel mai bine este să ne îngrijim în mod natural.

Cel mai bun mod de a avea o piele sănătoasă este de a avea grijă de ea. Deci, ce trebuie să faci pentru ca pielea ta să nu arate vîrsta adevărată?

Hidratează-te cu apă. Nu apela la sucuri, cafea sau alte tipuri de lichide, chiar dacă au puține calorii. Sucul conține foarte mult sodiu, care reține fluidele. Încearcă să eviți sucurile și să bei cel puțin opt pahare de apă zilnic.

Protejează-ți pielea de razele ultraviolete. Ne place soarele și adorăm să fim bronzati, însă adevărul este că nu facem altceva decît să ne

otrăvim pielea. Razele ultraviolete pot cauza cancerul de piele și pot îmbătrîni pielea mult mai repede, contribuind

trebuie să freci foarte tare, ci să curăți foarte-foarte ușor.

Cel mai bun tratament contra ridurilor este ca aces-

face o mare diferență în felul în care te simți. O alimentație neadecvată poate duce la depresie, creștere în greutate,

letargie sau alte boli. Creșterea în greutate duce la întinderea pielii și apariția vergeturilor. Încearcă să nu oscilezi foarte des în greutate. Nu consuma alimente care conțin foarte multe calorii și fă exerciții zilnic.

Nu te îngrijora, fii fericit! Dacă tot timpul ești mai atent la lucrurile negative din jurul tău, o să ajungi un pesimist. Descoperă toate lucrurile negative din jurul tău și încearcă să le schimbi. Fii optimist. Fă o listă cu 50 de lucruri minunate

care ți se întîmplă într-o zi, rîzi cît de mult poți și îți vei „vindeca” mintea și corpul, descoperă în fiecare lună o nouă provocare, meditează cîteva minute pe zi.

Amintește-ți că îmbătrînirea nu înseamnă sfîrșitul vieții tale.

la apariția ridurilor. Dacă vrei să te bucuri de soare, folosește protecția solară potrivită. Nu pleca de acasă fără protecția solară!

Păstrează-ți pielea curată prin folosirea unui prosop moale ud. Pentru a avea o piele curată și frumoasă nu

te să nu apară deloc. Atunci cînd cineva mai în vîrstă îți spune să stai mai mult la umbră, să nu mai mijești ochii și să stai drept, încearcă să iei în calcul aceste sfaturi.

Alege o alimentație corectă. Dacă ești conștient de cît și cum să mînci, poți

Pentru uituci și căscați

Un spaniol a proiectat un sistem de alarmă care vine în sprijinul persoanelor care își uită copiii, cîinii sau chiar bătrînii în mașină. Carlos Diaz (31 de ani), originar din localitatea Valez (Malaga), a proiectat un sistem „ieftin și ușor de folosit” care să-i ajute pe șoferii mai uituci să nu-și lase în mașină copiii, cîinii sau chiar persoanele mai în vîrstă. Sistemul se bazează pe niște senzori de presiune care se amplasează dedesubtul locurilor autovehiculului și al scaunului pentru copii. Acești senzori sînt conectați la o centrală electrică, astfel încît, în momentul în care șoferul activează sistemul de închidere centralizată, ei se pun în funcțiune și declanșează alarma.

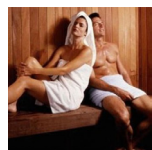
Conform lui Diaz, sistemul este format din piese ieftine, care pot fi cumpărate din orice lanț de magazine. Proiectantul sistemului este agent imobiliar și a recunoscut că nu este un fin cunoscător într-ale electronicii, dar a apelat la un prieten inginer, fiind impresionat de știrile cu părinții care își uită copiii în mașină.

El lucrează la acest proiect încă din luna februarie și, înainte de a-l scoate pe piață, încearcă să-i aducă anumite îmbunătățiri, cum ar fi avertizarea în cazul în care sînt uitate valizele în portbagaj sau implementarea unui sistem de trimis sms-uri prin care să fie atenționat șoferul.

Caleidoscop

Un finlandez și o rusoaică au rezistat la 110 grade

Un finlandez și o rusoaică au cîștigat campionatele mondiale de saună organizate în Finlanda, reușind să stea mai mult de trei minute într-o saună încălzită la 110 grade.

Finlandezul Timo Kaukonen a cîștigat competiția masculină suportînd temperatura timp de 3 minute și 46 de secunde, cu două secunde mai mult decît compatriotul său Ilkka Pöyhiä. Rusul Vladimir Ladijenski s-a clasat pe locul trei.

Rusoaica Tatiana Arhipenko s-a impus cu un timp de 3 minute și 9 secunde în fața finlandezei Leila Kulin și nemțoaicei Silvia Pfuhl.

Competiția, organizată din 1999 în Heinola, la 140 kilometri nord de Helsinki, a reunit 150 de participanți din peste 20 de țări.

Mireasă în lînă de oaie

O crescătoare de oi din Marea Britanie s-a căsătorit îmbrăcată într-o rochie de mireasă realizată integral din lîna oilor pe care le păstorește.

Louise Fairbrun, o crescătoare de oi, în vîrstă de 38 de ani,

din Kisby, Marea Britanie, și-a creat rochia de mireasă din lîna oilor sale, premiată la mai multe concursuri naționale.

„Mi-am dorit ca rochia mea să arate la fel ca orice altă rochie de mireasă, iar oamenii să nu-și dea seama că e făcută din lînă pînă nu se apropie de mine”, spune fericita mireasă.

Deși a folosit propriul material, rochia a costat-o pe britanică peste 1700 de euro, iar realizarea ei a durat 67 de ore, însă mireasa spune că au meritat toți banii, iar mirele este și el încîntat.

„Am vrut să le dovedesc oamenilor că lîna nu este doar un material din care se fac căciuli de iarnă și că ar putea să fie la fel de prezentă în modă ca și în trecut”, a mai spus proaspăta doamnă Fairbrun.

Vînzătoarele sexy alungă clientela feminină

Angajarea de vînzătoare atrăgătoare nu este pe atît de profitabilă pe cît s-ar crede. Un studiu recent arată că multe femei sînt intimidat de vînzătoarele frumoase, evitînd nu numai să cumpere produse de la ele, ci și să intre în magazin.

Spre deosebire de celebritățile atrăgătoare, care sînt considerate modele de înfățișare, vînzătoarele sînt mult mai apropiate de femeia de rînd și sînt văzute mai degrabă ca amenințări, spun cercetătorii.

„Managerii vor fi nevoiți să-ți regîndească strategia. Angajarea fetelor atrăgătoare în magazine le pune pe fugă pe femei, mai

ales pe cele cu vîrste cuprinse între 18 și 26 de ani”, explică Bianca Price, cercetător la Universitatea South Australia, din Adelaide.

Studiul realizat pe 341 de femei a pornit de la un proces, în care o studentă britanică a dat în judecată un lanț de magazine, care nu a lăsat-o să lucreze cu publicul pentru că avea o proteză la mîna și nu se potrivea cu imaginea companiei.

„O reclamă într-o revistă este ceva, iar interacțiunea directă din magazin este altceva. Cînd intrăm într-un magazin, vrem să cumpărăm lucruri care ne vor face să ne simțim mai bine. Totuși cînd dai nas în nas cu cineva care pare să aibă toate avantajele în mod natural, te poți simți amenințată. Te trezești că te întrebă: ce rost are mă mai chinui?”, explică Bianca Price.

Soluția este ca angajatorii să aleagă fete de toate „formele și mărimile”, astfel încît orice potențial client să aibă cu cine să se identifice în magazin, adaugă cercetătoarea.

Se pare că aspectul celui sau celei care le înfîmînă în magazine le influențează în special pe femei, deși studiul arată că și unii bărbați se pot simți amenințați într-o manieră asemănătoare.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova,
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri:

Irina BUREA,
Stelina CIOBANU,
Laura DUMBRAVĂ
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Gheorghe CHIRIȚĂ
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641.

BC Banca Socială.

BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.
Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia “Prag-3”.

Indice – 21596

Tiraj 4600

Com. 1765